

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/380/2015
Identifikačné číslo spisu: 1113203293
Dátum vydania rozhodnutia: 23.03.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1113203293.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Z. W., bývajúceho v Z. v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Evou Pravdíkovou Bučkovou, PhD., advokátkou, Bratislava, Sputnikova 18, proti žalovaným: 1/ Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné námestie 13 a 2/ Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže, Bratislava, Šagátova 1, o náhrad škody a nemajetkovej ujmy, ktorá práva vec je vedená na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 24C/25/2013, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. marca 2015 sp.zn. 6Co/46/2015, 6Co/81/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave uznesením z 26. marca 2015 sp.zn. 6Co/46/2015, 6Co/81/2015 potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 5. augusta 2014 č.k. 24C/25/2013-88 (ktorým žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov) a odvolanie žalobcu proti uzneseniu súdu prvého stupňa z 3. decembra 2014 č.k. 24C/25/2013-99 (ktorým žalobcu vyzval na odstránenie väd žaloby). Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov majúc za to, že je právne. K dôvodom odvolaním žalobcu napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa dodal, že „napriek tomu, že žalobca dokladoval svoje pomery rozhodnutím o priznaní pomoci v hmotnej núdzi, z ktorého vyplýva, že jeho príjem je nízky, táto samotná skutočnosť nepostačuje pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov totiž nie sú rozhodujúce len pomery účastníka konania, ale aj výška súdneho poplatku. V danej veci žalobcovi súd prvého stupňa uznesením zo 16. 7. 2013 č. k. 24C/25/13-23 vyrubil súdny poplatok za žalobu vo výške 20,- eur. Vzhľadom na túto výšku súdneho poplatku je odvolací súd toho názoru, že jeho zaplatenie mu napriek nízkym príjmom nespôsobí existenčné problémy. Žalobca preto ani podľa názoru odvolacieho súdu nespĺňa podmienky pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.“

„Proti prvému výroku“ uznesenia odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd „rozsudkom“ zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu „v spojení“ s uznesením súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia „§ 237 písm. f/ O.s.p.“

(zrejme správne § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) tvrdiac, že napadnuté rozhodnutie pre nedostatok dôvodov nie je preskúmateľné. Podľa žalobcu spočíva rozhodnutie odvolacieho súdu aj na nesprávnom právnom posúdení veci a jemu predchádzajúce konanie má aj inú vadu spočívajúcu v nedostatočnom zistení skutkového stavu veci. Nosným dôvodom dovolania je tvrdenie, že súd prvého stupňa rozhodol, že žalobcovi sa nepriznáva oslobodenie od súdnych poplatkov napriek tomu, že bolo preukázané, že mu bol priznaný status osoby v hmotnej núdzi, z ktorého rozhodnutia príslušného orgánu súd mal podľa § 135 ods. 2 O.s.p. vychádzať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 a nasl. O.s.p.). Dospel k záveru, že tomu tak nie je.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie (iba) odvolacieho súdu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. O.s.p. (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie žalobcu smeruje proti tej časti uznesenia odvolacieho súdu, ktorou bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo rozhodnuté tak, že žalobcovi nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov.

V zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a (upravujúce prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu - poznámka dovolacieho súdu) neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, súdnych poplatkoch, oslobodení od súdnych poplatkov, prerušení alebo neprerušení konania, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Vzhľadom na vyššie uvedené prípustnosť dovolania žalobcu v poplatkovej veci by zakladala iba procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Preskúmaním veci dovolací súd ale nezistil, že by konanie a rozhodnutia súdov nižších stupňov boli postihnuté vadou podľa § 237 ods. 1 O.s.p.

Pokiaľ žalobca namieta, že rozhodnutia súdov sú nedostatočne odôvodnené, dovolací súd uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takeého nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým

rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď najmä aktuálne rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety.

Pokiaľ žalobca namieta, že v konaní došlo k inej vade konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd poznamenáva, že iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Z hľadiska existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd by mohol pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď by bolo dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy (v danom prípade § 138 ods. 1 O.s.p.), na základe čoho dospieva k záveru, či sa právo prizná alebo neprizná, sa označuje ako právne posudzovanie veci. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval). Právne posúdenie veci je možné považovať (len) za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie, ktorý ale sám osebe nezakladá prípustnosť dovolania (porovnaj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005, sp. zn. 4 Cdo 165/2003). Pokiaľ by sa teda súd pri rozhodovaní o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov (posudzovaní tejto otázky) prípadne aj dopustil omylu v aplikácii práva, mal by jeho postup za následok nesprávne rozhodnutie, nie však procesnú vadu konania zakladajúcu prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu nevyplýva z § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani vady vymenované v § 237 O.s.p., odmietol najvyšší súd jeho dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.